

**KADINA YÖNELİK
ŞİDDETLE MÜCADELEDE
BÜTÜNCÜL YAKLAŞIM**

POLİS AKADEMİSİ YAYINLARI

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE ÇOK PAYDAŞLI BÜTÜNCÜL YAKLAŞIM

Derleyenler

Prof. Dr. Coşkun Taştan
Arş. Gör. Simge Varlık
Arş. Gör. Müberra Öztürk

Copyright © 2022 Polis Akademisi Başkanlığı

Bu yayının tüm hakları Polis Akademisi'ne aittir. Kurumun izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Bu yayının içeriği Polis Akademisi'nin resmî fikirlerini yansıtmamaktadır. Bu rapor 24 Kasım 2022 Perşembe günü Polis Akademisi'nde gerçekleştirilen **“Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Çok Paydaşlı Bütüncül Yaklaşım Çalıştayı”**ndan hareketle hazırlanmıştır. Raporunda yer alan bilgi ve fikirler hakkındaki sorumluluk tümüyle çalıştayın katılımcıları ve hazırlayan yazar(lar)ın kendi(leri)ne aittir.

Polis Akademisi Yayınları: 166

Rapor No: 76

ISBN: 978-605-72210-8-7

2022, Ankara

Tasarım: Muhammed Delibaş

Sertifika No: 45724

Polis Akademisi Başkanlığı Basım ve Yayım Şube Müdürlüğü
Fatih Sultan Mehmet Bulvarı, No: 218, 06200 Yenimahalle/Ankara

Polis Akademisi Başkanlığı

Necatibey Cad. No: 108, Anıttepe 06400, Çankaya, Ankara/Türkiye
Tel: +90 (312) 4624312 / +90 (312) 4629075 / +90 (312) 4629035
www.pa.edu.tr

İçindekiler

Yönetici Özeti	5
Giriş	7
Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Önleyici Kriminalistik Yaklaşımı ve Koordinasyon	11
Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Uygulamalarında İşbirliği ve Bütüncül Yaklaşım	25
Sonuç ve Öneriler	39
Katılımcılar	43

Yönetici Özeti

Bu rapor, 24 Kasım 2022’de Polis Akademisi tarafından Gölbaşı yerleşkesinde bulunan Ali Birinci Kültür Merkezinde gerçekleştirilen, “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Çok Paydaşlı Bütüncül Yaklaşım” konulu çalıştay sonucunda hazırlanmıştır. Çalıştay, “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Koordinasyon” ve “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Uygulamalarında İşbirliği ve Bütüncül Yaklaşım” başlıklarıyla iki oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Bu başlıklar altında, ilk oturumda “Kadına Yönelik Ölümcül Şiddetle Mücadelede Bilimsel Çalışmaların ve Önleyici Kriminalistiğin Rolü, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumlar Arası İşbirliğinin Önemi, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kolluk-Toplum İşbirliğinin Önemi” konuları işlenmiş; ikinci oturumda ise, “Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Koordinasyon: İller İdaresi Genel Müdürlüğü’nün Uygulamaları, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Adalet Bakanlığı’nın Rolü, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın Rolü, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele ve Medya” konuları ele alınmıştır.

Raporun yazımında çalıştay sırasında yapılan sunumların tematik olarak tasnifi dahilinde bir akış sunulmuştur. Bu kapsamda, raporun “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Önleyici Kriminalistik Yaklaşımı ve Koordinasyon” başlıklı ilk bölümünde, kadına yönelik şiddete ilişkin bilimsel ve teorik bir çerçeve

sunulmak istenmiş ve kurumlar arası işbirliğine ilişkin genel bir değerlendirme yapılmıştır.

“Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Uygulamalarında İşbirliği ve Bütüncül Yaklaşım” başlıklı ikinci bölümde ise Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadelede görevli kurum ve kuruluşların kendi görev alanları özelinde gerçekleştirdikleri faaliyetler ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Ayrıca, kadına karşı yönelik şiddetle mücadelede medyanın rolüne ilişkin Polis Akademisi tarafından yürütülmekte olan bilimsel çalışmanın ara değerlendirme raporu da paylaşılmıştır.

Nihai olarak çalıştayın bütününde ortaya çıkan sonuçlar ve çözüm önerileri, iyi uygulama paylaşımları sonuç ve değerlendirme kısmında değerlendirilmiştir.

Çalıştay katılımcılarının katkılarıyla hazırlanan bu raporda, kadına karşı şiddet konusunda kurumların katkıları ve işbirliğinin tek bir alanda toplanması ve bir arada incelenmesi sonucunda koordineli olarak uzun vadeli çözümler üretilmesi amaçlanmıştır.

Kadına yönelik şiddetin sadece cinsiyet meselesi olmadığı, bu nedenle kadına yönelik şiddetle mücadelede çok paydaşlı bütüncül bir yaklaşımın tüm kurumların bu amaç için birlikte çalışmasını zorunlu kıldığı vurgulanmıştır. Bu kapsamda Polis Akademisi hem meslek öncesi eğitimlerde hem de hizmet içi eğitimlerde aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadele konusuna oldukça önem vermektedir.

Giriş

Kadına yönelik şiddet, toplumun tamamını olumsuz etkileyen çok boyutlu bir sorundur. Bu sorun ulusal ve uluslararası düzeyde geniş bir şekilde ele alınmakta ve tartışılmaktadır. Hukuki, adli, sosyal, psikolojik, ekonomik, kültürel ve diğer boyutlar da göz önünde bulundurularak yürütülecek çok boyutlu bir mücadelede toplumun her kesiminin desteğinin sağlanması, süreklilik ve kurumlar arası işbirliği vazgeçilmez hususlardır.

Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin olarak yapılan yasal düzenlemelerle birlikte, kadın hakları koruma ve güçlendirme çalışmaları da artırılmıştır. Ancak, bu konuda sadece yasal düzenlemeler yeterli değildir. Şiddet mağdurlarına koruma ve tedavi hizmetleri sunulması, rehabilitasyon çalışmalarının yapılması ve toplumsal farkındalığın artırılması da önemli diğer konulardır.

Kadına şiddet, terimsel olarak fiziksel, cinsel, ekonomik, psikoloji şiddet ve bunlara ek olarak ısrarlı takip kavramını ifade etmektedir. Bu şiddetin aile üyeleri, eski eşleri veya arkadaşlarının hatta tanımadığı kişiler tarafından uygulanabildiği; sürekli ya da dönemsel olabileceği vurgulanmıştır. Güç, konfor, intikam, aşağılama kadına yönelik şiddetin diğer yönleri olduğu gibi, her yönünün farklı bir şekilde ele alınması gereklidir.

Çatışan kültürel değerler, mevcut güç dengesizlikleri, psikolojik sorunlar da eklendiğinde durum daha karmaşık bir hal almaktadır. Kadına yönelik şiddetin toplumsal çözümlere dayanan

unsurları olduğunu da belirtmek önemlidir. Bu nedenle mücadele sosyal çözümler ve iş birliği gerektirmektedir.

Yapılan koordinasyonlar ve özellikle gençleri hedef alan çeşitli eğitim programları aracılığıyla kadına yönelik şiddetin nedenleri ve sonuçları hakkında farkındalık oluşturması, en önemlisi önleyici, koruyucu tedbirlerin sağlanması, saldırganların cezalandırılması hususlarında hukuki yaptırım büyük önem arz etmektedir.

Kadına yönelik şiddet birden fazla paydaşın dahil olduğu, bütüncül çözümler gerektiren karmaşık bir toplumsal sorun olduğu için, sorunu ele almak, devlet kurumlarının ortak kuruluşlarının dahil olduğu kapsayıcı çok paydaşlı bir yaklaşım gerektirmektedir. Kadına yönelik şiddetin ancak toplumun tüm katmanları bu şiddeti durdurmak için çaba gösterdiğinde sona erebileceği ifade edilmiştir.

Mesleğe girecek adayların polis okullarının ve PAEM bünyesinde verilen eğitimlerin, kadına yönelik şiddetle mücadele konularında dersler verilmesinin yanında polis teşkilatının mensuplarına yönelik hizmet içi eğitimlerle personelin farkındalığını arttırmak ve bu suçla mücadelenin daha etkin ve bilinçli yapılabilmesi adına son yıllarda yapılan faaliyetler sıralanmıştır. Bu bağlamda,

- 2017 yılında Asayiş Daire Başkanlığımızla birlikte aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadele konferansı düzenlenmiş,
- 2018 yılında Türkiye’de kadın cinayetleri, 2016 yılı verileri ve analizleri başlıklı kitap yayınlanmış,
- 2018 yılında alanında referans kaynağı olan “Kadına Şiddetle Mücadele Hukuk Deneyimleri ve Aktörler” başlıklı kitap basılmış,

- 2019 yılında basına da tanıtımı yapılan dünyada ve “Türkiye’de Kadın Cinayetleri, 2016-2017-2018 Veriler ve Analizler” başlıklı rapor yayınlanmıştır,
- 2019 yılında yine referans kaynağı haline gelen “Kadına Yönelik Ölümcül Şiddet, Vakalar, Maktuller, Failler” başlıklı kitap basılmış,
- Ayrıca 2022 yılında Asayiş Daire Başkanlığı ve Polis Akademisi tarafından ortak yürütülen kadına yönelik şiddetin önlenmesi çalıştayını düzenlenmiştir,
- 2022 yılı içerisinde aile içi kadına yönelik şiddet olaylarında risk ve derecelendirme algoritması raporu yayınlanmıştır,
- Bunun dışında, hizmet içi eğitim kapsamında güvenlik masasında görev yapan kadın personellere yönelik aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadele seminerleri verilmiştir,
- Liderlik eğitimi kapsamında sahadaki polis amirlerine 6284 sayılı kanun uygulamalarıyla ilgili seminerler verilmiştir,
- 2022 yılı içerisinde emniyet teşkilatının taşraya yönelik olarak 42 ilde gerçekleştirilen kadına karşı ölümcül şiddetle mücadele seminerlerinin gerçekleştirildiği vurgulanmıştır,
- Bir diğer çalışma ise, 2016, 2017, 2018 yıllarını ele alan kadın cinayetleriyle ilgili olup, son aşamasının 2019-2021 yılları kadın cinayetlerinin analizi kitabı ile ilgili çalışmaların devam ettiği belirtilmiştir,
- Tüm bu akademik faaliyetlerin Polis Akademisi tarafından aile içi ve kadına yönelik şiddet konusuna hassasiyetle yaklaşılarak gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

Tüm bu çalışmalarla birlikte kadına yönelik şiddetle mücadele polis teşkilatı tarafından akademik olarak desteklenmektedir.

Kadın erkek eşitliğinin sağlanması, şiddetin önlenmesi açısından önemli bir faktördür ancak şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için kapsamlı ve koordineli politikalar geliştirilmelidir.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Önleyici Kriminalistik Yaklaşımı ve Koordinasyon

Kadına Yönelik Ölümcül Şiddetle Mücadelede Bilimsel Çalışmaların ve Önleyici Kriminalistiğin Rolü¹

Suç kavramı oldukça geniş kapsamlı bir olguyu ifade etmektedir. Bu anlamda, kadına, yaşlı veya çocuğa yönelik şiddet söz konusu olduğunda daha hassas bir yaklaşım gerektirdiği ifade edilmiştir. Bu yüzden bu gibi suçlarla mücadelede oldukça hassas bir yaklaşımda bulunmak gerekliliği vurgulanmıştır.

Psikologların ve pek çok kurumun devreye girmesiyle beraber, psikolojik yaklaşımların, bu zorlukla başa çıkma, bu travmaya maruz kalma durumunun suçla mücadele ederken tek başına kurumlarla olmayacağını, burada bir anlayışın da olması gerektiğini, tüm bunların dışında bu uygulanan şiddetin sonucunu izale etme, yıkıcı sonuçlarını telafi etme ve onarma konusunda bilimden de yardım almamız gerektiği özellikle ifade edilmiştir.

Pek çok kurumun bir araya gelmesinin bu anlamda oldukça önemli olduğu ifade edilmiştir. Bu şekilde bilimin ve rasyonelitenin entegre edilmediyse ve koordineli hareket ederek bu gibi sorunların çok yönlü yaklaşımla çözüme kavuşacağı da belirtilmiştir.

¹ Bu bölüm Polis Akademisi Adli Bilimler Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Coşkun TAŞTAN'ın konuşma ve sunumundan yararlanılarak hazırlanmıştır.

6284 sayılı kanunla beraber Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesindeki ŞÖNİM (Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi)'lerin, Alo 183 şiddet ihbar hattının, kadın konuk evlerinin, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki aile içi şiddetle mücadele büro amirliklerinin, KADES (Kadın Destek Uygulaması) uygulamasının, elektronik kelepçenin, yine jandarma bünyesindeki aile içi şiddetle mücadele ve çocuk kısım amirliklerinin, Adalet Bakanlığındaki adli görüşme odalarının, tedbir mahkemelerinin, sadece bu konulara bakan savcılarının ve pek çok kurumun bir şekilde bu mücadele dahil olduğu vurgulanmıştır. Özellikle kadına karşı şiddet özelinde bu koordinasyonun oldukça gerekli olduğu vurgulanmıştır.

Koordinasyona dahil olan kurumların her birinin kadına yönelik şiddetle mücadelede 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun uygulanmasında farklı rolleri olduğu belirtilmektedir. Bu bağlamda her bir kurumun kendi cephesinden bu mücadelenin ne anlama geldiğini, nasıl bir karşılığı olduğunu sahada ne şekilde faaliyet gösterdiklerini bilmek oldukça önemlidir.

Sorun tespitini ve çözümünü göz önünde bulundurduğumuzda, kurumlar arası koordinasyona gelmeden önce, bilimsel çalışmaların bu sürece nasıl katkısı olabileceğini bilmenin koordinasyonun daha sistemli olmasını sağlayacağı belirtilmiştir.

Bu anlamda, suç önlemede bilimin rolünü dört temel başlığa ayırabiliriz. Bu dört başlık aşağıdaki şekilde ifade edilebilir:

1. Betimleme: Frekanslar, eğilimler, örüntüler, profiller, haritalandırma

2. Anlaşılır Kılma: Neden sonuç ilişkisini kurma; suçlu psikolojisi, suç sosyolojisi gibi zeminlerde suçu nedensel anlatılar içerisine yerleştirme

3. Aydınlatma: Gerçekleşen olaylarla ilgili delil belirleme

4. Önleme: Tahmin, sınıflandırma/gruplandırma, risk derecelendirme

Fotoğraf çekmek gibi betimleyici istatistiklerin “kaç kişi, nerede, nasıl” gibi sorulara yanıt bulmamızı sağlayan “frekanslar, eğilimler, örüntüler, profiller ve haritalandırmalar” gibi çıktısı bulunan bir fonksiyon olduğu dile getirilmiştir. Diğer bir fonksiyonu “anlaşılır kılmanın” temelinde, gerek günlük yaşamda gerekse suç dünyasında karşılaştığımız durumlarla nedensellik ilişkisi kurmanın olduğu ifade edilmiştir. Bu gibi durumlarda bilimin anlaşılır kılma fonksiyonunun devreye girdiği ve bu sayede neden-sonuç ilişkisine konu olan ve anlama çabası içinde olduğumuz fenomenin “tercüme edilebileceği” belirtilmiştir.

Bilimin aydınlatma fonksiyonu söz konusu olduğunda, özellikle suçla ilgili çalışmalarda gerçekleşen olay ile ilgili delillerin belirlenmesi ifadesi uygun olmaktadır. Örneğin kriminalistik biliminin, gerçekleşen bir suçla ilgili suçun failine götürecektir olan bilgilerin önce bulguya sonra delile dönüşmesi noktasında devreye giren bir işlevi olduğu ifade edilmiştir.

Bilimin diğer bir fonksiyonu ise “önleme”dir. Önlemenin, “bilimsel faaliyet, tahmin, sınıflandırma, gruplandırma ve risk derecelendirme” aşamalarından ya da farklı alt fonksiyonlardan oluştuğu ifade edilmiştir. Hava durumunu tahmin mekanizmasını bu anlamda örnek olarak vermek mümkündür. Geçmişteki datalardan hareketle birtakım değişkenlerin davranış örüntüsünün belirlenmesi ve bu değişkenlerin bugünkü durumu belirleyebilmesi bu duruma örnek teşkil edebilir. Tıpkı hava durumu örneğinde olduğu gibi insan davranışlarında da birtakım değişkenlerin bir araya geldiği zaman sosyolojik, psikolojik sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, geçmişte bir değişkeni etkileyen birtakım başka de-

ğişkenlerin nasıl davrandığının ve o davranışlar sonucunda nasıl bir etki ortaya çıkardığının anlaşılması ile insan davranışlarıyla ilgili de tahminde bulunabilmek mümkün olabilir.

Bu durumun suçu tahmin etmede de kullanılabileceği ifade edilmiştir. Bu noktada, tahmin, sınıflandırma, gruplandırma ve risk derecelendirme fonksiyonlarında önemli olan şeyin isabetli tahminlerde bulunma olduğu belirtilmiştir.

Örneğin, hava durumunu yanlış tahmin etmenin bazı sonuçlara yol açabileceği de göz ardı edilmemelidir. Bunun gibi, tıbbi uygulamalarda ya da kriminalistik çalışmalarda yanlış bir tahmin, sınıflandırma ve gruplandırmanın kişiler üzerinde hürriyeti bağlayıcı sonuçları olabileceği vurgulanmıştır.

Bilimsel araştırmalarda, kriminalistik araştırmalarda, önleyici kriminalistik araştırmalarda, tahmin haricinde sınıflandırma, gruplandırma algoritmaları ve fonksiyonlarının bulunduğu ifade edilmiştir. Örneğin şüpheli şahsın cinsiyetinin kategorik bir değişken olduğu vurgulanmıştır. Bilimin sınıflandırıcı bir algoritmayla çalıştığı, şüpheli şahsın mesleği de aynı şekilde mesleki kategoride bir kategorik değişken olarak düşünülebileceğini yine mesleği tahmin etme işinin de bir tür sınıflandırma veya gruplandırma algoritmasıyla yapıldığını hatırlatmak gerektiği vurgulanmıştır. Şüpheli kişinin eğitimi de yine buna örnek verilebilir.

Belirtildiği şekilde, tüm bunlardan farklı olarak, bilimsel fonksiyonlardan bir tanesi kriminalistik araştırmalarda risk derecelendirmez. Risk derecelendirme de kriminalistik çalışmalarda yeni canlanmaya başlayan, gelişen dünyada yavaş yavaş örnekleri bilişim teknolojisinde özellikle yapay zekayla ilgili çalışmalarda görülen, meydana gelen gelişmelere paralel ortaya çıkan bir alan olarak görülebilmektedir. Buna istinaden, risk derecelendirme fonksiyonunu aile içi şiddet kayıt ve risk analizi

formunda uygulanabileceği, kriminalistik araştırma kapsamında Polis Akademisi'nde son birkaç yıldan beri üzerinde durulan bir konu olduğu ifade edilmiştir.

Bir şiddet mağduru başvuru yaptığı zaman, risk derecelendirmesinin vakaya özgü olarak, vakanın karakterine uygun bir şekilde yapıldıktan sonra bu derecelendirmeye göre 6284 sayılı kanun kapsamındaki tedbirlerin devreye sokulabilmesi mümkündür.

Uygulanan herhangi bir risk derecelendirmesinin veri toplama aşamasında iki önemli noktası mevcuttur. Bunlardan birincisi güvenilirlik, ikincisi geçerliliktir.

Elimizde kesin rakamlar olmasa da, belli aralıkta zaten zihnimizde o konuyla ilgili her zaman bir tahmin söz konusu olabilir. Güvenilirliğin de, ölçümün gerçekleştirildiği veri toplamaya ya da risk derecelendirmeyi sağlayan ölçüm gereçlerinin güvenilirliğiyle ilgili bir olgu olduğu belirtilmiştir. Geçerlilik de ölçülmesi tasarlanan verinin ölçülüp ölçmediğiyle ilgilidir. Buna örnek olarak boy uzunluğunun bir tartı aletiyle ölçülemeyeceği verilebilir. Dolayısıyla ölçmeye çalışılan veriyi doğru şekilde ölçen bir ölçüm aracı hem güvenilir hem de geçerlidir.

Bunun yanında güvenilir ama geçersiz olan ölçüm aletleri de olabilmektedir. Diğer ölçüm aletlerinden farklı olarak sosyal bilimlerde geliştirilen ölçüm aletlerinin bazen yanıltıcı olabileceği belirtilmiştir. Bu noktada kalibrasyon ayarıyla güvenilir ve geçerli bir ölçüm aleti elde edilebileceği ifade edilmiştir. Bu durumun aile içi şiddetle mücadele olay kayıt ve risk derecelendirme formu ile bağlantısı ise şu şekildedir. Örneğin, şiddet gördüğünü iddia ederek şikâyete gelen bir müştekinin, yakın zamanda ölümcül şiddete maruz kalıp kalmayacağına dair risk değerlendirmesi yapıldığında bu riski ölçmek için doğru değerlerin kullanıldığına emin olmak

geçerli bir ölçüm yapıldığı anlamına gelmektedir. Sonuç olarak, ölçüm ve risk doğru şekilde derecelendiriliyorsa güvenilir bir ölçeğe sahip olduğu değerlendirilebilir.

Bu anlamda, 2006 yılından beri üzerinde çalışılan, kimi zaman veri toplama amacıyla, kimi zamansa risk derecelendirme amacıyla devreye konulmuş olan aile içi şiddetle mücadele olay kayıt ve risk derecelendirme formunun güncellenmesi çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Formun güvenilirliği ve geçerliliğiyle ilgili çalışmalar yapıldığı, özellikle aile içi şiddetle mücadele büro amirliklerinde ve jandarmadaki birimlerde çalışan 1585 kolluk mensubunun katıldığı bir anketle ölçüm aracının içerik geçerliliği test edilmiş ve bu konuda başarılı olduğu ifade edilmiştir. Geçerlilik açısından bu gibi veri toplama araçlarının geçerliliğinin test edilmesi için mutlaka pilot uygulaması ve o pilotan geri gelecek veriler vasıtasıyla ölçüm aracının yeniden güvenilirliğinin hesaplanması gerekmektedir. Burada karar destekleyici bilişim teknolojilerinden yararlanarak geçmişte elde edilen veriler üzerinden formun güvenilirlik ve geçerlilik çalışmalarının yapıldığı ama nihai güvenilirlik çalışmalarının pilot araştırma sonucunda elde edilecek büyük veriler aracılığıyla yapılması gerektiği belirtilmiştir. Sonuç itibarıyla, aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadelede pek çok kurumun birlikte çalıştığı ancak bilimin eksik olması halinde yeterli derecede verim alınamayacağı, mutlaka bilimden ve akıldan, bilgiden bir noktada yararlanılması gerektiği vurgusu yapılmıştır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumlar Arası İşbirliğinin Önemi²

Kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumlar arası işbirliğinin belirlenmesi, kurumların yapacağı görev ve sorumluluklar, yapılması

² Bu bölüm Komiser Seda KIRBAŞ'ın konuşma ve sunumunda yararlanılarak hazırlanmıştır.

gereken iş ve işlemlerin düzenlenmesi amacıyla politika belgeleri oluşturulmuştur. Bu bağlamda, bu politika belgelerinde koordinasyon planı, 2021-2025 uyum eylem planı, 2022 yılı faaliyet planı işaret edilmiştir. 2021-2025 yılları arasında yapılması planlanan eylem planında kamuda şiddetle mücadele konusunda topyekûn seferberliğin sağlanması, eğitim ve farkındalık çalışmaları, koruyucu ve önleyici hizmetler, adalete erişim, verilerin yorumlanması ve analiz gibi beş başlığın hedeflendiği ifade edilmiştir.

6284 sayılı kanun kapsamında mağdura yönelik verilen koruyucu tedbir kararları ve şüpheli şahıslara yönelik önleyici tedbir kararları bulunmaktadır. Kurumlar arası iş birliği çerçevesinde, gecikmesinde sakınca bulunan durumlar için kolluk tarafından verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararları bulunmaktadır. Alınan koruyucu tedbir kararları, aile mahkemelerine sunulmakta ve gerektiğinde Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından talep edilmektedir.

Uzaklaştırma kararlarının takibi için belirtilen teknik yöntemler kullanılmaktadır ve elektronik kelepçe uygulaması da kurumlar arası iş birliği kapsamında gerçekleştirilmektedir. ŞÖNİM müdürlüğü, personel, kolluk irtibat görevlileri ve ŞÖNİM irtibat görevlileri tarafından hazırlanan raporlarla, emniyet veya jandarma tarafından teknik yöntemlerle takip kararı uygulanmaktadır.

Bu bağlamda, İçişleri Bakanlığı tarafından yönetilen Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi (GAMER) yerleşkesindeki elektronik izleme merkezi tarafından, onaylandıktan sonra 7/24 esasına göre takip uygulanmaktadır. Sayısal anlamda elektronik kelepçe takip kapasitesinin 1500'e çıkarıldığı ve 81 ildeki vakaların GAMER'den takip edildiği vurgulanmıştır.

6284 sayılı kanun kapsamında verilen gizlilik kararının uygulanması için Aile Mahkemeleri ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından kurumlar arası iş birliği yapılmaktadır. Kadına yönelik şiddetle mücadele ve eşitliğe yönelik eğitim alması şartı olan personel Şiddet İzleme ve Önleme Merkezlerinde görev yapmaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında veri paylaşımı yapılmaktadır. Valilerin başkanlığında üç ayda bir toplantılar yapılarak uyum ve eylem planlarının uygulanabilirliği değerlendirilmektedir. Valilikler ve mülkiye başmüfettişleri tarafından yerinde ziyaretler yapılmaktadır. Ayrıca, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile ortak çalışmaların yapıldığı ve yabancı kadın mağdurlarla ilgili işlemlerin yürütüldüğü ifade edilmiştir. Bu anlamda mağdur kadınların güçlenmesinin amaçlandığı vurgulanmıştır.

YİMER 157-Yabancılar İletişim Merkezi, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında bilinirliğini artırmak için çalışmaktadır. Kurumlar arası koordinasyon çerçevesinde yapılan “Kadına El Kalkamaz” iş birliği faaliyetlerinde kadına karşı şiddetle ilgili çeşitli hedefler belirlenmiştir. Bu hedeflerden birinin, toplu taşıma araçları, AVM’ler, ibadethaneler, kahvehaneler, vs. gibi yerlerde erkeklere yönelik olarak eğitim vermek ve genellikle 7 milyon erkek vatandaşa ulaşmak olduğu belirtilmiştir. Bu hedef, 10 milyona çıkarılacaktır. Millî Eğitim Bakanlığı personeli, öğretmenler, mülki idare amirleri, er ve erbaşlar, muhtarlar gibi kurumlarda çalışan personelin de eğitim alacağı ifade edilmiştir. Bu eğitimlerin, uluslararası iş birlikleri ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu iş birliği kapsamında gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Saha ziyaretleri de planlanmakta ve yapılan çalışmaların yerinde değerlendirilmesi, iyi uygulama örneklerinin ortaya çıkarılması ve kurumlar arası koordinasyonun sağlanması amaçlanmaktadır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kolluk-Toplum İşbirliğinin Önemi³

Kadına yönelik şiddet, bireysel hak ihlali ve ayrımcılık biçimindeki küresel bir problemdir. Bu problem, kültür, ekonomi ve coğrafya sınırlarını aşarak tüm dünyada varlığını sürdürmektedir ve günümüzde uluslararası ve ulusal düzeyde önemli bir gündem haline gelmiştir. Kadına yönelik şiddet, hem insan hakları ihlali olarak değerlendirilmekte hem de önemli sosyal sorunlardan biri olarak görülmektedir. Bu sorun, tüm toplumları ve toplumların tüm katmanlarını etkileyen yaralayıcı ve yaygın bir sorundur. Ayrıca, ciddi ekonomik harcamaların yanı sıra sağlık harcamaları, siyasi ve hukuki masraflar, üretim ve ücret kayıpları gibi varlığını sürdürerek toplumsal problemlere yol açmaktadır.

Kadına yönelik şiddet, mağdurun temel haklarını hiçe saymakta, kişinin insan olmaktan kaynaklanan imkanlardan yararlanmasını engellemekte ve insanın değerine ve onuruna yaraşır bir hayat sürme hakkını zedelemektedir. Bu ihlal biçimi, mağdurların yanı sıra ailelerini ve toplumu da olumsuz etkilemektedir.

Bu bağlamda kolluk kuvveti olarak jandarmanın, kişilerin temel hak ve hürriyetlerine saygı eşliğinde diğer emniyet birimleriyle birlikte asayiş sağlama ve yükümlü olduğu ifade edilmiştir. Diğer birimler gibi Jandarmanın da, kamu düzenini koruma vazifesi doğrultusunda hareket etmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede temel amacın önleyici olduğu belirtilmiştir. Kolluk ve toplum iş birliğinin önemi konusuna geçmeden önce kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında Jandarma Genel Komutanlığı'nın yaptığı çalışmalarla faaliyetler belirtilmiştir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

³ Bu bölüm Jandarma Genel Komutanlığı'ndan J. Mly. Alb. Özlem ŞAHİNER'in konuşma ve sunumundan yararlanılarak hazırlanmıştır.

koordinasyonunda Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı katılımıyla hazırlanan 2021-2025 dördüncü ulusal eylem planı ve 2022 yılı faaliyet planı doğrultusunda önleyici ve koruyucu hizmetlerin etkin sunulmasına yönelik kurumsal kapasitenin geliştirilmesi amacıyla bugüne kadar il ve ilçe düzeyinde 242 birim teşkil edildiği belirtilmiştir. Bu birimlerde, jandarma karakollarına başvuruya gelen mağdurların kendilerini daha rahat ifade edebilmeleri amacıyla öncelikli olarak kadın personelin görüşme yapmasının sağlandığı vurgulanmıştır. Buna göre, 81 il jandarma komutanlığındaki birimlerin fiziki durumları yeniden yapılandırılarak görüşmeye gelen çocuk ve kadınların yararlanabileceği alanlar oluşturulmuş, görevlerin özelliğine yönelik 85 adet özel dizayn edilmiş sivil araç tahsisi sağlanmıştır. Türkiye genelinde toplamda 15150 jandarma personeli kadına yönelik şiddetle mücadele alanında görev almakta olup kadın subay ve astsubayların görevlendirilmesine öncelik verildiği ifade edilmiştir.

Yapılan bilgilendirme faaliyetleri kapsamında 2022 yılı içerisinde jandarma bölgesinde 1 milyon 135 bin vatandaşa vatani görevini yapmakta olan 14.220 erbaş ve ere, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri icra edildiği belirtilmiştir. KADES'in yaygınlaştırılması ve "Kadına El Kalkamaz" çerçevesinde 931 bin erkek vatandaşa eğitim verilmiş olup kadına şiddeti önlemeye yönelik eğitimlerle ulaşılan vatandaş sayısının daha da ileri taşınması hedeflenmiştir.

Bu bağlamda, tüm bu eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerinin nihai hedefi kadına yönelik şiddetle mücadelede toplumun bilinçlenmesini sağlamak ve farkındalıklarının artırılarak kadına yönelik şiddetin önüne geçmektir. Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen Kadın Acil Destek (KADES) uygulamasıyla şiddete uğrayan, uğrama tehlikesi bulunan kadınların acil

durumlarda bir tuşla 112 acil çağrı merkezine ulaşmaları sağlanmıştır. Kadın acil destek uygulamasıyla yapılan yardım çağrısı üzerine olay yerine en yakın jandarma ekip veya devriyelerin sevk edilmesi ve olaya süratle müdahale edilmesi sağlanmaktadır. Bu kapsamda jandarma sorumluluk bölgesinde KADES uygulamasının kullanılmaya başlandığı 2018 yılından bugüne kadar toplam 10.427 kadın vatandaşın ihbarda bulunduğu, bu ihbarların tamamına müdahale edildiği belirtilmiştir. Jandarma Genel Komutanlığı'nın şiddetle mücadelede bilimsel ve akademik çalışmaların analizlerine önem verdiği vurgulanmıştır.

Bu mecrada geniş destek bularak öne çıkan farklı kuramlara uygun hareket tarzları belirleyerek geliştirilecek taktik ve tekniklerle bu alandaki mücadeleye ivme kazandırmak hedeflenmektedir. İfade edildiği üzere, bu kuramlardan biri olan sosyal kontrol teorisi bireylerin toplumsal sistemlerde ilk olarak aile, okul ya da arkadaş gibi yakın çevrelerine bağlılık hissedersen suç işleme eğilimi göstermeyecekleri düşüncesidir. Bireylerin çevresine olan bağlılığı, kendisini hayatın her an karşısına çıkarabileceği olumsuz tutum ve davranışlar sergileme eğiliminden alıkoymakta ve toplumun geneline uyum sağlamaya teşvik etmektedir. Suç işleyen bireylerin genellikle böyle bir bağlılık hissetmediğini varsayan sosyal kontrol teorisi toplumsal sistemlere vurgu yaparak suç eğiliminin bireylerin toplum ile uyum olmadığı durumlarda ortaya çıktığını temel almaktadır. Sosyal kontrolün iki işlevi olduğu ileri sürülmektedir. Bunlardan ilki bir toplumun üyelerinin o toplumun değerlerini ve normlarını benimsemesini sağlayacak şekilde sosyalleştirmedir. Diğer işlevi ise bu değerlere ve normlara aykırı davranışlara birtakım yaptırımlar uygulamadır. Sosyal kontrolün öneminin farkında olarak toplumsal bir sorun olan kadına karşı şiddetin önlenmesi konusunda muhtarlar, öğretmenler, sağlık çalışanları, din görevlileri ve sağduyulu

vatandaşlar vasıtasıyla şiddet ihbarı almakta ve hızla müdahale ederek gerekli prosedürler uygulanmaktadır.

Güvenlik alanında kabul gören bir diğer önemli teori, problem odaklı kolluk anlayışı, problemleri toplumun belirlediği bir doğrultuda sosyal alanda alınan tedbirlerin öne çıktığı bir anlayış olarak ifade edilmektedir. Buna göre önleyici kolluk, kolluğun toplum ve diğer kurumlarla yoğun bir iş birliği yapmasını gerektirmektedir. Problem odaklı kolluk, kolluğun müdahalesini gerektiren suçu doğuran sebeplerle ilgilenir. Bu durumun, toplum ve kamu kurumlarıyla daha yakın bir iş birliği gerektirdiği, konuları gerçekten bilen bütün kesimlerin tecrübelerinden faydalanmayı öngördüğü ifade edilmiştir. Kısaca suç daha ortaya çıkmadan insanları suça iten sebepleri ortadan kaldırmak için toplumla iş birliği sağlanarak ilgili bütün kurumların senkronize olarak ortak çalışma yapması demektir.

Buna yönelik olarak problem odaklı kolluk stratejisi çerçevesinde problemi bilen ve yaşayan vatandaşlara çözüm bulma amacıyla köyler ve mahallelerde vatandaşların yoğun olarak bulunduğu iş yerleri, yurtlar, okullarda gerçekleştirilen toplantılar ve bilgilendirme faaliyetleriyle bir araya gelinerek kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarının yürütüldüğü belirtilmiştir.

Suçun önlenmesi, asayişin sağlanması ve kamu düzenini bozacak her türlü olayın önlenmesi amacıyla toplumla iş birliği içerisinde olmayı benimseyen toplum destekli kolluk yaklaşımına göre etkin bir güvenlik hizmetinin yürütülerek suçla mücadele ve güvenlik politikalarının uygulanması, toplumun katılım ve desteğinin sağlanmasıyla mümkündür. Bu bağlamda bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, barolar tarafından projeler, kamu spotları ve farkındalık eğitimleri düzenlenerek toplumun her kesimiyle iş birliği yapılmaktadır.

Özetle Jandarma Genel Komutanlığı ile kolluk birimlerinin çalışmalarının birbirine benzer ve birbirini destekleyen bu kuramlar üzerinden beslendiği ifade edilmiştir. Kadına karşı şiddet gibi sosyal sorunların sadece idari tedbirlerle değil, sosyolojik, kültürel vb. yaklaşımlarla önlenebileceği düşünülmektedir. Bu kuramlara uygun olarak çalışmaların belirlenmesi ve yönlendirilmesi gerekmektedir.

Tüm bunları yaparken toplumla bütünleşme konusunda personelin eğitimlerine de özel önem verilmelidir. Bu kapsamda jandarma ve sahil güvenlik akademisinde öğrenim gören tüm subay ve astsubaylara insan hakları dersi dahilinde, aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadele birimlerinde görevli personele mesleki gelişim planları doğrultusunda ayrıca yönetici ve lider seviyesindeki personele yönelik düzenlenen meslek içi kurs kapsamında kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda eğitimler verilmektedir. İl Jandarma Komutanlıklarında aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadele birimlerinde görevli olup eğitim alan personel tarafından kendi sorumluluk bölgelerindeki diğer personele de yerinde eğitim verilerek eğitimin yaygınlaştırılması sağlanmaktadır. Bu kapsamda 2022 yılı içerisinde bugüne kadar 54 bin kolluk personeline eğitim verildiği ifade edilmiştir. Toplumla temas edilen her noktada kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarının kararlılıkla devam ettiği vurgulanmıştır.

Şiddetle topyekûn mücadele için toplumsal farkındalık ve duyarlılığın artırılması amacıyla yol kontrol noktaları, trafik denetimleri, karakollarımızda oluşturulan güven masaları, huzur güven uygulamalarıyla vatandaşların çeşitli afiş, broşür ve benzeri eğitim materyalleriyle farkındalık kazanmaları sağlanmaktadır. Sosyal etkinlikler, yardım faaliyetleri, muhtarlar, mülki idare amirleri, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşlara yönelik 6284 sayılı kanun hakkındaki bilgilendirme faaliyetleri icra edilmektedir. Öte yan-

dan spor müsabakaları, festivaller, devlet teşvik günleri, meslek tanıtım günleri gibi katılımın fazla olduğu faaliyetlerde kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla toplumun her kesimine ulaşarak kolluk ve toplum arasındaki bağın güçlendirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir. Toplumla gerçekleştirilen iş birliği sayesinde kolluk kuvvetlerine başvuruda bulunmayan, bulunamayan vatandaşlara bu sayede ulaşılabilir.

Günümüzde toplumla temas için sosyal medya çok önemli araçlardan biridir. Kolluk ve söz konusu iş birliğinin geliştirilmesi noktasında Jandarma Genel Komutanlığı kurumsal internet adresi ve sosyal medya hesapları aracılığıyla daha geniş kitlelere ulaşmayı hedeflemektedir. Gerçekleştirilen faaliyetlerin sosyal medya hesapları üzerinden jandarmayı tanıtarak güveni sağlamak amacıyla duyurulduğu ve geleceğin yetişkin bireyleri olacak çocuklara Tim Jandarma gibi çizgi film yapımıyla şiddete karşı durmak ve kadına saygı göstermek gibi pek çok konuda eğitici ve sosyal içerikli mesajların iletilmesine önem verilmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı'nın aile içi ve kadına yönelik şiddetle mücadelede sıfır tolerans ilkesi doğrultusunda çalışmalarını en üst seviyede sürdürmeye devam edeceği ve bu anlamda toplum ve kolluk işbirliğinin emniyetin tüm birimleriyle koordinasyonlu bir şekilde hareket edeceği vurgulanmıştır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Uygulamalarında İşbirliği ve Bütüncül Yaklaşım

Formun ÜstüTürkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Koordinasyon: İller İdaresi Genel Müdürlüğü’nün Uygulamaları⁴

Türkiye’de özellikle 1970’li yıllardan itibaren aile içi ve kadına karşı şiddet konusu hakkında farkındalık düzeyi artarken, özellikle son 20 yılda yoğunlaşmış bir mücadele sürecinin yürütüldüğü vurgulanmıştır. Evrensel düzeyde insan hakları ihlalleri literatüründe önemli yer kaplayan bu konudaki farkındalık ülkelerin gerekli temel düzenlemeleri yapmasında teşvik edici olmuş ve nihayetinde ülkelerin gelişmişlik düzeyini de ortaya koyan önemli bir parametre haline gelmiştir.

Özellikle Anayasamızın 10. maddesinde yer alan “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.” düzenlemesi önemli bir güvence sağlamaktadır. Yine kadının statüsünün, toplumsal yaşamdaki süreçlerinin daha güçlendirilmesi ve yasal zemine dayandırılması noktasında Türk Ceza Kanunu’nda, Türk Medeni Kanunu’nda, Devlet Memurları Kanunu’nda ve İş Kanunu’nda yapılan temel birtakım düzenlemelerle önemli adımlar atılmıştır.

⁴ Bu bölüm İller İdaresi Genel Müdür Yardımcısı Tülay Baydar Bilgihan’ın konuşma, sunum katkılarıyla hazırlanmıştır.

Mevcut düzenlemelerin içerisindeki en temel ve önemli nitelikte olan düzenleme 2012 yılı içerisinde kabul edilen 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Kanunudur. Bu kanunla birlikte özellikle kanun uygulama yönetmeliği, elektronik kelepçe uygulamasına yönelik yönetmelik de temel mevzuatı belirleyici unsurlar arasında yer almıştır. Bu noktadaki temel düzenlemelerde 6284 sayılı kanunu diğer kanunlardan ve düzenlemelerden öne çıkaran temel unsur kadını, kanunun şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi altında bulunan kadınları, çocukları, aile bireylerini ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurlarını kapsamaktadır.

Beş paydaş tarafından oluşturulan 77 maddelik 2020-2021 ulusal eylem planı neticesinde İçişleri Bakanlığı da 14 temel madde üzerinde birtakım temel aksiyonlar almıştır. Bu kapsamda 2020 yılında yayınlanan genelgeye göre İçişleri Bakanlığı bünyesinde kadına karşı şiddet ve ailenin korunması noktasında kurumlar ve bakanlıklar arası koordinasyon ve eşgüdüm sağlama görevi İller İdaresi Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Genel Müdürlüğün yol haritasını belirleyen temel enstrümanlardan bir tanesi de insan hakları eylem planının temel dayanak teşkil ettiği ve yürürlüğe konmuş olan 2021-2025 eylem planıdır. Eylem planı dahilinde 22 temel maddeden sorumlu olan İçişleri Bakanlığına ek olarak Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı da paydaş ve sorumludur. Bunların yanı sıra aynı eylem planı dahilinde RTÜK, İletişim Başkanlığı, YÖK gibi pek çok kurum ve ilgili birim de sorumluluk sahibidir. Bu kapsamda kadına karşı şiddetle mücadele konusundaki faaliyet planlarının illerdeki organizasyon ve takibi amacıyla İller idaresi bünyesinde il ve ilçe koordinasyon, izleme ve değerlendirme komisyonları kurulmuştur. Bu Komisyonlar üç aylık periyotlarla toplanarak takip gerçekleştirmektedir.

İçişleri Bakanlığı bünyesinde 6284 sayılı kanun ve uygulamaları alanında İller İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde bir şube müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde de 1247 birim çalışma ve hizmet yürütmektedir. Özellikle kolluğun 6284 sayılı kanun kapsamında kurulan şiddet önleme merkezleri (ŞÖNİM) ve kadın konuk evlerinin işleyişi konusunda katkısının önemli olacağını altı çizilmiştir.

Önleyici tedbirler kapsamında ortaya çıkan önemli enstrümanlardan biri elektronik kelepçe uygulamasıdır. 2022 yılında kapasite olarak %50 artışla 1500'e yükselmiş, aynı zamanda ünite sayısı da yüzde yüz artışla 24'e çıkmıştır. İkinci bir önleyici tedbir ise KADES mobil uygulamasıdır. 23 Kasım 2022 itibarıyla bu uygulamayı mobil cihazına indirmiş olan 4 milyon 300 bine yakın kadının olduğu belirtilmiştir. Buradan yapılan ihbarlar Emniyet Genel Müdürlüğü ile iş birliği içerisinde hızlı müdahaleyi mümkün kılmaktadır. Aile içi şiddet ya da kadına karşı şiddetin bulunduğu bir vaka ilk aşamada kolluk yetkililerine intikal edeceğinden buradaki prosedürlerin doğru ve eksiksiz bir biçimde yapılması son derece elzemdir. Örneğin kolluğa ulaşan mağdurun kayıt formunun doldurulması işleminin vakanın doğru tanımlanması, sürece doğru bir şekilde entegre edilmesi ve diğer kurumların alacağı tedbirlerle ilgili doğru bir yönlendirme yapılması bakımından son derece önemli olduğu vurgulanmıştır.

Faaliyet planının önemli başlıklarından bir diğeri de özellikle kolluğun ve ilgili birimlerin eğitim ve uzmanlaşmalarının sağlanması, vatandaştaki farkındalık çalışmalarının artırılmasıdır. Nihai olarak İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün benzer konulardaki çalışmalarda İçişleri Bakanlığının Emniyet Genel Müdürlüğü, Göç Başkanlığı, AFAD ve valilikler gibi diğer birimleri arasında bir köprü görevi üstlendiği ifade edilmiştir.

Uluslararası kuruluşlarla işbirliği konusunda ise Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) ile ortak hedefler belirlenmiştir. Bu kapsamdaki hedefler Mülki İdare Amirlerine yönelik insan hakları temelinde kadın ve çocuk hakları eğitimi verilmesi, kolluk personeline yönelik eğitici eğitimlerinin yapılması ile ortak iletişim ve görünürlük faaliyetlerin düzenlenmesi, taşra birimlerinin çalışmalarının değerlendirilmesi, iyi uygulama örneklerini ortaya çıkarılması, ilave tedbirlere rehberlik edilmesi, rapor hazırlanması ve alandaki faaliyetlerin etkinliğinin artırılması olarak sayılabilir.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Adalet Bakanlığı'nın Rolü⁵

Kadına karşı şiddetle mücadelede önleyici rol büyük oranda Emniyet ve Jandarma birimlerine düşse de Adalet Bakanlığı da önleyici birtakım faaliyetlerde bulunmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ile 6284 sayılı Kanun gibi temel düzenlemelerle beraber 63 sayılı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Adalet Bakanlığı'nın suç mağdurlarına yönelik hizmetlerine dayanak teşkil etmektedir. Keza adli destek ve mağdur hizmetleri yönetmeliğiyle Adalet Bakanlığı'nın 2019 yılında çıkarmış olduğu 154 sayılı genelge, 2001 sayılı İçişleri Bakanlığı genelgesiyle 2021 yılında Aile Bakanlığınca çıkarılmış olan 2001/5 sayılı genelge de yine kadına şiddetle mücadele alanında çalışan aktörlere birtakım yol gösterici temel mevzuatlar olarak nitelendirilebilir.

Adalet Bakanlığı tarafından 31 Ekim 2022 tarihinde 170/1 sayılı Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçların Soruştur-

⁵ Bu bölüm Adalet Bakanlığı'ndan Tetkik Hâkimi Melek Arslan'ın konuşma, sunum katkılarıyla hazırlanmıştır.

ması genelgesi yayınlanmıştır. Bu genelge cinsel suçlara özel soruşturma yapmakla görevli Cumhuriyet Savcıları ile bu hassas suçların nasıl soruşturulması gerektiği, delillerin toplanması hususunda nelere dikkat edilmesi gerektiği ile bu suç mağdurlarının dinlenilmesi noktalarında özel merkezlerin kullanılmasına dikkat çekmiştir.

2013 yılında Ceza İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 63 sayılı Cumhurbaşkanlığı karanamesiyle Adalet Bakanlığı'nın merkez teşkilatı olarak yeniden konumlandırılmıştır. Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının içerisinde Kadın Destek Daire Başkanlığı, Çocuk Destek Daire Başkanlığı ile Adli Destek Daire Başkanlığı olmak üzere üç kritik başkanlık kurulduğu ifade edilmiştir. Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığı suç, adli süreç içerisinde mağdur, tanık, kırılğan grup ve adli desteğe ihtiyacı olan kimseler olarak tanımlanan mülteciler, engelliler, göçmenler, aynı zamanda da suça sürüklenen çocuklara yönelik hizmetler yapmaktadır. Bu hizmetler suç mağduru kişilere hakları konusunda yardımcı olunması, etkin bir bilgilendirme yapılması ile doğru şekilde hizmet alacakları yerlere yönlendirilmeleri, aynı zamanda psikososyal destek sunulması gibi işlerdir. Taşrada işleyişi süren Müdürlükler üzerinden bu hizmetler verilmektedir.

Mağdur Hizmetleri müdürlükleri adli süreç hakkında etkili bir bilgilendirme ve ihtiyaç duyulan hizmete yönlendirme noktasında şiddet mağdurlarına yol gösterici olmasının yanı sıra bünyesinde adli görüşme odalarını barındırmaktadır. Bekleme odası, görüşme odası ve gözlem odasından oluşan adli görüşme odaları şiddet mağduru kişilerin şiddet failiyle yüz yüze gelmelerini önleyici, onların örselenmelerini önleyici ve aynı zamanda da ifadelerini bir uzman aracılığıyla uzman eşliğinde vermelerini sağ-

layan ortamlardır. Halihazırda 147 adliyenin 152'sinde bulunan odalarını yaygınlaştırılmaları konusunda çalışmalar yürütüldüğü ifade edilmiştir.

Adalet Bakanlığı'nın kadına yönelik şiddetle mücadelede atacağı adımlardan bir diğeri tedbir mahkemelerini kurmasıdır. 2020 yılının Ocak ayından itibaren faaliyete geçilen tedbir mahkemeleri vakaya uygun tedbir verilmesi açısından önem arz etmektedir. Her adliyede tedbir hâkimleri bulunmaktadır. Böylece artık tedbir kararları her hâkim tarafından değil yalnızca alanda çalışan belirli hâkimler tarafından değerlendiriliyor ve vakaya uygun şekilde neticelendiriliyor. Bu hakimlerin eğitim ve farkındalık çalışmaları da Bakanlık bünyesinde gerçekleştirilmektedir. Benzer şekilde özel soruşturma büroları savcılarının da sayısının artırılmasına dikkat çekilerek aile içi ve kadına yönelik şiddet suçlarını bu savcılar tarafından soruşturulması önerisi getirilmiştir. Halihazırda 81 ilde ve 144 ilçede aile içi ve kadına karşı şiddet suçlarını soruşturma bürosu bulunmaktadır. Buradaki savcılar eylemin içeriğine göre eyleme uygun şekilde tedbir mahkemesi hâkiminden uygun koruma tedbirleri talep ederken aynı zamanda Ceza Muhakemeleri Kanununda yer alan gözaltı, tutuklama, adli kontrol gibi koruma tedbirlerinde yine vakanın önemine, ciddiyetine binaen değerlendirmede bulunup hâkimlerden bu yönde taleplerde bulunabilmektedir.

Adalet Bakanlığı, kurumlar arası iş birliği bağlamında tedbir kararlarının kolluk aracılığıyla tebliğini dile getirmiştir. 154/1 sayılı genelgede Tebligat Kanunu'nun ikinci maddesinde yer alan gecikmesinde zarar bulunan hal olarak bu tip tedbirlerin değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Tedbir kararlarının kolluk aracılığıyla tebliğinin hem işlemlerin hızlandırılmasına imkan sağlayacağı hem de şiddet failinin bir daha şiddet uygulamasının önlenmesi bakımından caydırıcılık unsurundan fayda-

lanılabileceği belirtilerek kolluk tebliğinin etkin hale getirilmesi çalışması yapılmıştır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Rolü⁶

Temel olarak 6284 sayılı yasa kapsamında çalışmalar yürüten Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın politika geliştirme ve izleme faaliyetlerinde çok etkin rol aldığı ifade edilmiştir. Bakanlık kurumsal hizmet birimleri, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM), konuk evleri, hizmet merkezleri aracılığıyla hizmet vermektedir. Mağdur destek sistemlerinde elektronik kelepçe uygulaması, Alo 183 KADES ve veri entegrasyon çalışmalarında da ilgili tüm kuruluşlarla iş birliği içerisinde çalışılmaktadır. Eğitimler noktasında farkındalık çalışmaları, kadına yönelik şiddetle mücadele seminerleri ve yine erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadeleye ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

Keza diğer kurumlarda da olduğu gibi bir amaç, beş hedef, yirmi sekiz strateji ve 227 faaliyeti bulunan 4. Ulusal Eylem Planına uygun olarak 2022 faaliyet planı aktif olarak uygulanmaktadır. Ayrıca her ilin kendi özellikleri ve nitelikleri çerçevesinde farklı ihtiyaçları olduğu tespit edilerek kendilerine özel il özel eylem planları oluşturulmaktadır. Mevcut durumda 81 ilin kadına yönelik şiddetle mücadele il eylem planları mevcuttur ve Genel Müdürlük tarafından da takibi sağlanmaktadır.

Bakanlık bünyesindeki komite ve komisyonlardan ilki kadına yönelik şiddet izleme komitesidir. Bu komite 2006/17 sayılı Başbakanlık genelgesi çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Yılda bir kez ilgili kamu kurum kuruluşları, sivil toplum örgütleri, belediyeler bu toplantıya katılmakta ve kendi yaptıkları faali-

⁶ Bu bölüm Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndan Şube Müdürü Serap Server'in konuşma, sunum katkılarıyla hazırlanmıştır.

yetleri, yapacakları hizmetleri ve gelecekle ilgili planlamalarını birbirlerine aktarmaktadır. İkinci bir komisyon ise kadına yönelik şiddetle mücadele il koordinasyon izleme ve değerlendirme komisyonlarıdır. Yılda dört kere gerçekleşen komisyonda alınan kararlar Genel Müdürlükçe de takip edilmekte ve genel değerlendirme raporları üzerinden yeniden bir politika belirleme ve müdahale belirleme yöntemi olarak kullanılmaktadır.

Şiddet mağduru kadının kolluğa başvurması ve aile içi şiddet formunu doldurmasının ardından bir sonraki basamak ŞÖNİM'e iletilmesidir. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri şiddetin önlenmesi, özellikle koruyucu önleyici tedbirlerin etkin uygulanması için oluşturulmuş kuruluşlardır. Merkez kendisine ulaşan vaka konusunda vakada en etkin ve ihtiyaç duyulan hizmeti sağlamak adına diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon yapmaktadır. Şiddete uğramış veya uğrama riski bulunan bireyler bu merkezlerde rehberlik danışmanlık yönlendirme hizmetleri alabilecektir. Aynı zamanda güçlendirici ve destekleyici hizmetler, psikososyal ve diğerleri adı altında başkaca hizmetler de sunulmaktadır. Bu hizmetler ihtiyaç varsa hukuki destek, sağlık desteği, psikososyal destek, önleyici hizmetler, müdahale ve yönlendirme, yine ekonomik destek ve son olarak da eğitim ve mesleki destekle ilgili eğer tespit ve sonra destek verilmesini kapsamaktadır. İzleme çalışmaları 7 gün 24 saat esasına göre gerçekleştirilir.

2013 yılında açılmaya başlanan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri önce 14 ilde pilot uygulama olarak yapılmıştır. Bugün ise 81 ilde 82 tane şiddet önleme merkezi bulunmaktadır. Bugüne kadar da yaklaşık 1 milyon 110 bin 29 kişi ŞÖNİM'lerden yararlanmıştır.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinde verilen hizmetlerin uygulanabilir, sürdürülebilir, izlenebilir bir sistem dahilinde devam edebilmesi için ŞÖNİM hizmet standartları rehberi ve öz değerlendirme rehberi hazırlanmıştır. Bu çalışma ile amaçlanan ülkedeki tüm merkezlerin aynı nitelikte ve aynı usul ve esaslara uygun olarak hizmet vermesi, hizmet veren personelin güçlendirilmesi, verilen hizmetin daha kaliteli ve etkin olmasıdır. Bu amaçtan hareketle tüm merkezlerin ortak ilkeler doğrultusunda çalışması sağlanmaya çalışılmıştır.

25 Ocak 2021 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü'nün veri ve teknik alt yapısını tamamlamasıyla 81 ilde teknik yöntemlerle takip yolu olan elektronik kelepçe uygulanmasına başlanmıştır. ŞÖNİM'ler bu noktada komisyon kararlarıyla taleplerin niteliği ve doğruluğu ya da gerekliliği hakkında zaman zaman destek raporlarını hazırlamaktadır. Yine bununla ilgili yönetmelik de 4 Eylül 2021'de yürürlüğe girmiştir. Şu anda ise 687 aktif vaka olduğu bilgisi verilmiştir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan bir diğer hizmet alanı kadın konuk evleridir. Kadın konuk evleri fiziksel, duygusal, cinsel, psikolojik her türlü şiddet mağduru kadının ihtiyaç duyduğu korunma ve barınmayı sağlayan, varsa çocuklarıyla birlikte kalabildikleri yatılı hizmet kuruluşlarıdır. 6-8 ay sürecinde kalma onayı gerçekleşmektedir. Belediyelerin 33, sivil toplum örgütünün 1 ve göç idaresinin 3 olmak üzere ülke genelinde toplamda 149 adet kadın konuk evi bulunmaktadır. Bunların toplam kapasitesi 3624 kişidir.

Birleşmiş Milletler tarafından 25 Kasım kadına yönelik şiddetle mücadele uluslararası mücadele günü olarak kabul edilmiştir. Bu kapsamda Bakanlık bünyesinde farkındalık çalışmaları yapılmaktadır. Yine günyayı turuncuya boya etkinliği çerçeve-

sinde de 25 Kasım – 10 Aralık tarihleri arasında faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Son olarak şiddet uygulayan failler için hazırlanmakta olan bir proje üzerinde çalışılmakta olduğu ifade edilmiştir. Bu, şiddet uygulanmayana yönelik çok yönlü sosyal hizmet müdahalesini içeren bir modelin oluşturulması projesidir. Oluşturulacak uzun soluklu bir modül ile şiddet uygulayanların düzenli olarak rehabilitasyon çalışmasına dahil edilmesini içermektedir. Bu konudaki faaliyetlerin kısa bir zaman sonra uygulamada olacağı vurgulanmıştır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele ve Medya⁷

Kadına yönelik şiddetle mücadelede çok paydaşlı bütüncül bir yaklaşımın göz ardı edilemeyecek en önemli parçalarından biri medyanın toplumsal rolüdür. Medyanın toplumsal rolü kadına yönelik şiddetle mücadele ve bu algının yerleşmesinde çok önemlidir. Zira medya, hem gerçeği üretmekte hem gerçeği yeniden inşa etmekte ve toplumsal algılarımızı oluşturmada günümüzün önemli unsurlarından biridir.

Medyada kadına yönelik şiddetin aslında ilk haberleşme noktasının 1970’lerde dünya basınına geldiği görülmektedir. 1970’li yıllarla birlikte orta sosyoekonomik sınıftaki kadınların da şiddete uğradığını görünür hale gelmiş, başta Hollywood aktrisleri olmak üzere toplumda önde gelen kadın figürlerinin de şiddete uğradığı daha önceleri saklanırken biraz daha görünür kılınmıştır. Bu kapsamda gazetelerde sunulan haberlerde kadına yönelik şiddet olduğunda şiddet mağdur bir kadın stereotipi ve şiddet failli bir erkek stereotipinin de zaman içerisinde yerleşmiş olduğu görülmektedir. Dolayısıyla başta da bahsedildiği üzere, medyanın haberi seçerek bazı gerçekleri ihmal ederek, bazı gerçekleri

⁷ Bu bölüm Polis Akademisi öğretim üyesi Doç. Dr. Seda Özyıldız’ın konuşma, sunum katkılarıyla hazırlanmıştır.

büyüterek, egzajere ederek ve ilgili haberin gazetede nerede ne büyüklükte yer alacağına karar vererek aslında algıyı yönlendirme noktasında önemli bir etkisi vardır.

Polis Akademisi bünyesinde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yapılan akademik ve bilimsel çalışmalar oldukça yoğun ve çok sayıdadır. Yine bu konuda yapılan bir araştırmanın ana sorusu Türkiye’de yayın politikası ve okuyucu kitlesi farklı olan gazetelerin kadına yönelik şiddeti haber sunuş biçimleri arasında bir farklılık olup olmadığıdır. Yöneltilen diğer yan sorular ise mağdur kadının temsili, haberlerin şiddeti yaygınlaştıran, derinleştiren bir etkisi olup olmadığı ve akabinde de bu haberlerde gerçekten bilgilendirici ya da önleyici faaliyet konusunda kamuoyuna yönelik herhangi bir mesaj verilip verilmediği hususlarıdır.

Araştırmada Hürriyet, Yeni Şafak ve Sözcü Gazetelerinin 1 Ocak 2018 ile 31 Ekim 2022 tarihleri arasındaki haberleri ele alınmıştır. Kadın cinayeti, kadına yönelik şiddet ve namus cinayeti kavramları altında verilen haberlerden 300 haber metni seçilerek çeşitli yöntemlerle analiz edilmiştir. Araştırma henüz nihayetlenmemekle beraber elde edilen ilk veriler şu şekilde paylaşılmıştır;

- İlk olarak kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddet haberlerini en çok magazinelleşmiş şekilde sunan Hürriyet Gazetesidir. En eril dil kullanan Yeni Şafak Gazetesi iken, bunu politik hale getirerek siyasetin içerisinde muhalefet tarzı olarak kullanmakta Sözcü Gazetesi ön plana çıkmıştır.
- İkinci olarak kadın cinayeti haberlerinin içeriğinde maktul kadını ve fail erkeği temsil eden kelimeler bulunmaktadır. Maktul kadında fail ile ilişki faktöründe eş olduğu, sevgili olduğu, kız arkadaş olduğu ya da fuhuş ilişkisi

içerisinde olduğu ön plandadır. Fakat fail erkeğe baktığımızda genellikle koca, eski eş, sevgili örtüşse de faili platonik aşık ve aşık gibi bir güzelleme ve romantize etme gibi tanımların da kullanıldığı görülmektedir.

- Bir diğer husus yaş faktörüdür. Genç-yaşlı sıfatları ile tanımlama erkek failer için söz konusu değilken kadınlar bakımından “genç kadın öldürüldü”, “yaşlı kadın öldürüldü” şeklinde bir kadınlık temsili üzerinden yaşla ilintilendirmenin ön planda olduğu görülmektedir.
- Kadın cinayetlerin habere dönüştürme tekniğine bakıldığında öldürücü şiddet pornografisi diye ifade edilen, şiddetin çıplak ve çarpıcı haliyle, herhangi bir sansüre uğratılmadan direkt okuyucuya hissettirilerek verildiği görülmektedir.

Bu tespitlerin neticesinde üç temel öneri üzerine odaklanmış bir çözüm önerisi sunulmuştur;

- Birincisi yayın etiği ilkelerinin yeniden gözden geçirilmesidir. Zira, mevcut durumda şiddeti özendirmeme, kişisel verilerin izne tabii olmadan sunulmaması gibi pek çok basın ve yayın etik ilkeleri olsa da kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddet söz konusu olduğunda haberlerde neredeyse tüm etik ihlallerin görmezden gelindiği farkedilmiştir. Bu noktada öncelikle gazetelerin editörlerinin, haberleri hazırlayan muhabirlerin duyarlılık ve hassasiyet konusunda yeniden bir farkındalığının yaratılması, varsa eğitimlerinin tazelenmesi ve bu konuda da belli bir yayın ilkesi birliği içerisine girilmesi gerekliliğinin altı çizilmiştir.
- İkinci olarak medya okuryazarlığının, yani sunanın değil sunulanın da belli bir farkındalık seviyesinde olması gerekliliğinin altı çizilmiştir. Bu kapsamda toplumun med-

yada üretilen gerçeklik hakkında bir farkındalık ve bakış açısına sahip olmasına yönelik farkındalığın arttırılması önerilmiştir.

- Son olarak kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleriyle ilgili haber metni içeriğinin olası bir şiddet mağduru kadına ulaşması durumunda yönlendirici olması önerisi dile getirilmiştir. Şiddetle karşılaşacak mağdurun başvurabileceği çeşitli yolların bir dipnot olarak yer alması, bilgilendirmelerin arttırılması ve sadece infial ve dehşet yaratan olaylar yerine bunların cezalandırılmasının sonuçlarının da aktarılmasına dikkat edilmesi önerilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Kadına yönelik şiddet, sadece bir aile içi sorun değil, aynı zamanda toplumun tüm katmanlarını ilgilendiren ve bireysel, sosyal, ekonomik ve hukuki boyutları olan bir sorundur. Bu nedenle, kadına yönelik şiddetle mücadele etmek için tüm kurumların ortak çalışması gerekmektedir.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi için çok paydaşlı bir yaklaşım ve kurumlar arası iş birliği gerekmektedir. Bu konuda tek başına bir kurumun ya da kuruluşun çalışması yeterli olmayacaktır. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi için toplumun tüm kesimlerinin, hükümet, sivil toplum örgütleri, eğitim kurumları, sağlık kurumları ve yerel yönetimlerin iş birliği yapması gerekir.

Bu iş birliği ile kadınların mağduriyetinin önlenmesine yönelik çalışmalar daha etkin hale gelebilir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı gibi farklı kurumlar kadına yönelik şiddetle mücadele alanında iş birliği yaparak, koruyucu hizmetlerin sunulmasına yönelik kapasite geliştirme çalışmaları yapabilirler.

Bu konuda yapılan çalışmalar kapsamında, kolluk birimlerinde kadın personel bulunması, çocuk ve kadınların rahat bir şekilde ifade edebilmeleri için fiziki alanların yeniden yapılandırılması gibi çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, kolluk personelinin kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda eğitimi olması da önemlidir.

Eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri kapsamında vatandaşların da kadına şiddeti önleme konularında bilgilendirilmeleri çok önemlidir. Kadına Şiddeti Durdurma Elektronik Sistemi (KADES) gibi platformlar sayesinde vatandaşlar eğitim alabilir ve kadına şiddeti önleme konularında farkındalık oluşturabilir. Benzer şekilde medya ve yayın organları da doğru dili kullanmak ve farkındalık oluşturmak açısından önemli bir yere sahiptir.

YİMER 157, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında çalışmaktadır. “Kadına El Kalkamaz” iş birliği faaliyetleri kapsamında çeşitli hedefler belirlenmiştir. Bu hedeflerden biri, erkeklere yönelik olarak eğitim vermek ve 7 milyon erkek vatandaşa ulaşmaktır. Bu eğitimler uluslararası iş birlikleri ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu iş birliği kapsamında gerçekleştirilecektir. Bu anlamda saha ziyaretleri de planlanmaktadır.

Kısacası, kadına yönelik şiddetle mücadelede bütüncül bir yaklaşım ve kurumlar arasındaki iş birliğinin ve kurumları bir araya getirmenin neler yapılabileceği ile ilgili çözümler üretmede oldukça faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda, düzenlenmiş olan kongre, sempozyum ve çalıştaylar sorunlara geliştirilecek alternatif çözümler sunabilmektedir.

Rapor kapsamında değerlendirilen öneriler şu şekildedir:

- Aile içi şiddetle mücadelede kullanılan veri toplama araçlarının güncel ve geçerli olmasını sağlamak için periyodik olarak yenilenmeleri ve test edilmeleri gerekmektedir. Ayrıca, büyük verilerin kullanımıyla yapılan güvenilirlik çalışmalarının daha sık yapılması önerilmektedir. En önemli öneri ise, aile içi şiddetle mücadelede farklı kurumların birlikte çalışması ve bilimsel yaklaşımların kullanılması gerektiğidir.

- Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında kurumlar arası koordinasyonun sağlanması önemlidir. Millî Eğitim Bakanlığı personeli, öğretmenler, mülki idare amirleri, er ve erbaşlar, muhtarlar gibi kurumlarda çalışan personel bu anlamda eğitimler almalıdır.
- Eğitimlerin yanı sıra saha ziyaretleri de yapılmalı ve iyi uygulama örnekleri ortaya çıkarılmalıdır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele için toplumsal farkındalık ve duyarlılığı artırmak amacıyla çeşitli etkinlikler ve faaliyetler düzenlenebilir. Bu önerinin daha da geliştirilmesi için bazı önerilerde bulunulabilir. Yapılan etkinliklerin ve faaliyetlerin etkililiği ölçülmeli ve değerlendirilmelidir. Bu sayede daha etkili yöntemler belirlenebilir.
- Kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili etkinlikler sadece kadınlarla sınırlı kalmamalı, erkeklerin de bu konuda eğitim alması ve farkındalık kazanması sağlanmalıdır.
- Kolluk kuvvetleri ve toplum arasındaki bağın güçlendirilmesi için, vatandaşların bu konuda daha aktif olması teşvik edilmeli ve vatandaşlarla kolluk kuvvetleri arasında iş birliği sağlanmalıdır.
- İş birliği yapılacak kurumlar ve sivil toplum kuruluşları belirlenmeli ve bu kuruluşlarla düzenli bir iletişim sağlanarak çalışmaların koordinasyonu sağlanmalıdır.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda geniş kapsamlı bir eğitim programı hazırlanmalı ve bu programda, kadına yönelik şiddetin tanımı, etkileri, önlenmesi ve mücadele yöntemleri gibi konular ele alınmalıdır. Bu program farklı yaş gruplarına ve sosyal sınıflara yönelik olarak düzenlenebilir.
- Adalet Bakanlığı, kurumlar arası iş birliği bağlamında tedbir kararlarının kolluk aracılığıyla tebliğini önermiştir. Tedbir kararlarının kolluk aracılığıyla tebliğinin

işlemlerin hızlandırılmasına imkan sağlayacağı belirtilmiştir. Ayrıca şiddet failinin bir daha şiddet uygulamasının önlenmesi bakımından caydırıcılık unsurundan faydalanılabilecektir.

- Aile içi şiddet ya da kadına karşı şiddetin bulunduğu bir vakanda kolluk yetkililerine önemi dile getirilmiştir. Bu aşamadaki prosedürlerin doğru ve eksiksiz bir biçimde yapılmasının vakanın doğru tanımlanması, mağdurun sürece doğru bir şekilde entegre edilmesi ve diğer kurumların alacağı tedbirlerle ilgili doğru bir yönlendirme yapılması bakımından son derece önemli olduğunun altı çizilmiştir.
- Kadına yönelik şiddet içeren haberlerin medyada yer alma biçimine ilişkin olarak farkındalık yaratılması, eğitimlerin planlanması, içeriklerde mağdurları doğru kanallara iletecek yolların yer alması gibi önerilerde bulunulmuştur.

Çalıştay katılımcılarının katkılarıyla hazırlanan bu raporda, kadına karşı şiddet konusunda kurumların katkıları ve iş birliğinin tek bir alanda toplanması ve bir arada incelenmesi sonucunda koordineli olarak uzun vadeli çözümler üretilmesi amaçlanmıştır.

Konuřmacılar

- Prof. Dr. Coşkun TAŞTAN (Polis Akademisi Adli Bilimler Enstitüsü Müdürü)
- Tülay Baydar BİLGİHAN (İller İdaresi Genel Müdür Yardımcısı)
- Melek ARSLAN (Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Maktul Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Tetkik Hâkimi)
- Serap SEVER (Aile Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadın Politikaları Şube Müdürü)
- Özlem ŞAHİNER (Jandarma Genel Komutanlığı, J. Mly. Alb.)
- Seda KIRBAŞ (Komiser)
- Seda ÖZYILDIZ (Doçent, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Öğretim Üyesi)

